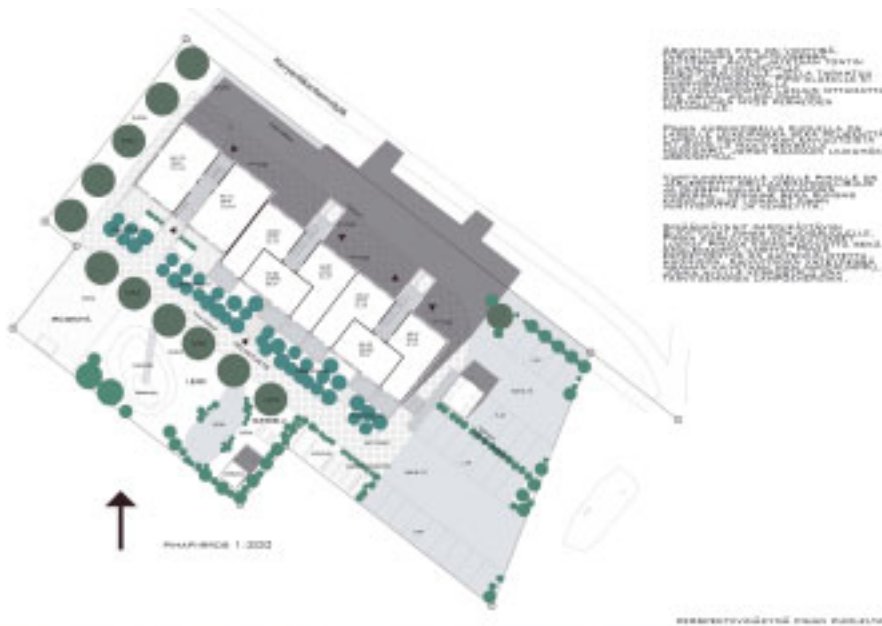

KERROSTALOKORJAUKSEN IDEAKILPAILUSSA KOHENNETTIIN ELEMENTTITALOA

Maritta Koivisto, arkkitehti SAFA,
päätoimittaja Betoni

1
Julkisivuyhdistys r.y:n yhdessä Oulun yliopiston, Tampereen teknillisen yliopiston ja Teknillisen korkeakoulun arkkitehtikoulujen kanssa syksyllä 2008 järjestämässä kerrostalokorjauksen ideakilpailussa tehtävänä oli 1970-luvun elementtikerrostalon julkisivujen ilmeen kohentaminen, energiatehokkuuden ja toiminnallisuuden parantaminen sekä pihamiljöön uusiminen.

1, 2, 3
Ehdotuksessa "Syreeni" tekniset ratkaisut, materiaalivalinnat, toiminnalliset parannukset ja esteettömyys -kriteerit oli huolellisesti tutkittu. Julkisivumuutos ratkaisultaan on melko kallis, mutta muutos julkisivuille on erittäin positiivinen. Pohjaratkaisuja tuomaristo piti hyvinä, vaikka kierreporrasta asunnoissa hieman kyseenalaistettiin. Lisäkerrosta tuomaristo kiitteli upeaksi.

Kilpailulla haettiin ennakkoluulottomia ehdotuksia uudemman rakennuskannan korjaussuunnittelun kehittämiseksi sekä yleisemmin myös 1970- ja 1980-luvun aluerakentamisen ns. ongelmakohtien ratkaisuvaihtoehtoiksi. Erityisesti toivottiin kerrostalojen matalaenergiakorjaukseen soveltuvia, tulevaisuuteen suuntaavia ratkaisuja.

Suunnittelukohteena oli tyyppillinen 3-kerroksinen (kellari ja kolme asuinkerrosta), elementtitekniikalla toteutettu tasakattoinen, hissiton asuin-kerrostalo.

KILPAILUN YLEISTASO KORKEA

Kilpailu järjestettiin nyt kolmannen kerran ja kilpailuun osallistui 29 ehdotusta.

Palkintolautakunta piti kilpailun yleistasoa korkeana. Ehdotuksissa oli perehdytty kiitettävästi kilpailun tavoitteisiin ja mukana oli useita ennakkoluulottomia ehdotuksia sekä energiatehokkuuden, materiaalinkäytön että teknisten ratkaisujen suhteen.

Parhaissa ehdotuksissa oli jalostettu nykyistä rakennusta ja saatu siitä arkkitehtuuriltaan kiinnostavampi ja asuntomarkkinoilla vetovoimaisempi. Positiivisia muutoksia oli saatu aikaan hyvinkin hienoilla ja varovaisilla toimenpiteillä.

Rakennusta voimakkaasti muuttaneet ehdotukset sisälsivät palkintolautakunnan mielestä joukon erittäin mielenkiintoisia ehdotuksia. "Laajojen asuntoalueiden korjausfilosofiana liiallinen muutos sisältää myös riskin kaottisesta ja ylivirikkeellisestä lopputuloksesta. Huolestuttavan moni rakennusta voimakkaasti muuttava tai lisärakentava ehdotus ei ollut löytänyt tasapainoista lopputulosta", totesi tuomaristo perusteluissaan.

Piharatkaisujen osuus arvioinneissa jäi vähäiseksi, johtuen pääasiassa siitä, että niiden suunnitteluun ei ollut kiinnitetty tarpeeksi huomiota. Poikkeuksiakin toki löytyi. Paikoitus oli yleensä hoidettu talon sisäänajonpuoleisessa päädyssä. Muutamassa ehdotuksessa oli erinomaisesti rikastettu pihapiiriä viherhuoneilla, kesäkeittiöillä ja "pihamökeillä".

Kilpailun luonteen vuoksi pidettiin ansiona myös ehdotuksen omaperäisyyttä ja poikkeamista rutiininomaisista ratkaisuista. Jokunen varmallalla ja kokeneella ammattitaidolla tehty ehdotus ehkä kärsi arvostelussa tästä linjauksesta.

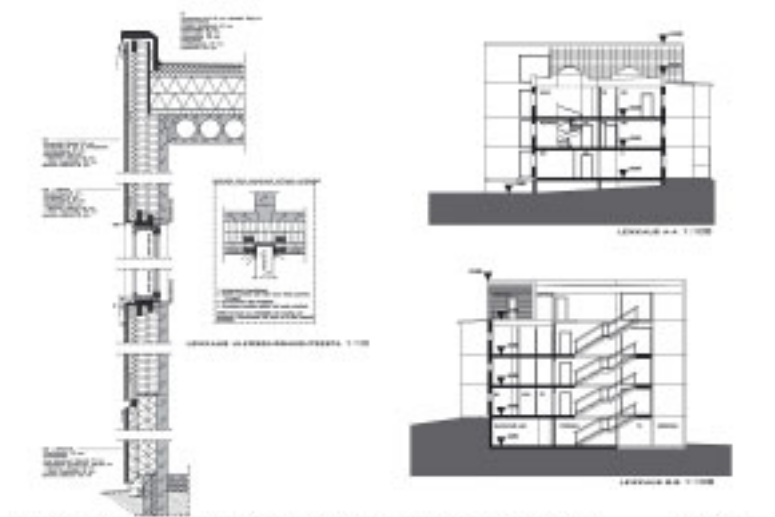
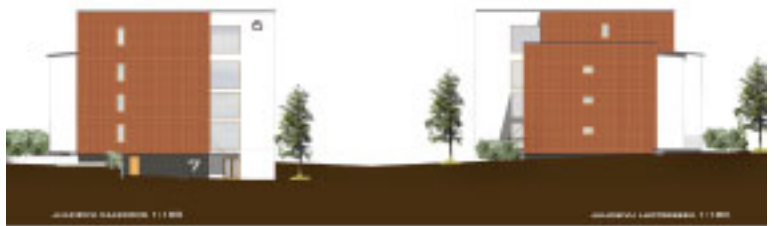
KOLME EHDOTUSTA KÄRKISIJOILLA

Palkintolautakunta päätyi jakamaan toisen palkinnon kolmelle ehdotukselle: "Syreeni", "Triplettes de Belleville" ja "Mustikka".

Nimimerkin "Syreeni" takaa löytyvät opiskelijat Emma Linsuri ja Linda Salo Oulun yliopistosta, Triplettes de Bellevillen" takaa opiskelija Satu Huuhka Tampereen teknillisestä yliopistosta ja "Mustikan" takaa opiskelija Hanna-Maija Tervo Oulun yliopistosta. Kukin palkittava ehdotus sai 2 000 euroa.

Lisäksi lunastuspalkinnon 500 euroa saivat ehdotukset "Paluu tulevaisuuteen" tekijänä Akseli Leinonen ja avustajana Minna Koskinen Tampereen teknillisestä yliopistosta sekä "Pinotexia pintaan" tekijänä Erkki Dankwa Teknillisestä korkeakoulusta.

Palkittavat julkistettiin Julkisivu 2009 -tapahtu-

massa tammikuussa Wanhassa Satamassa Helsingissä.

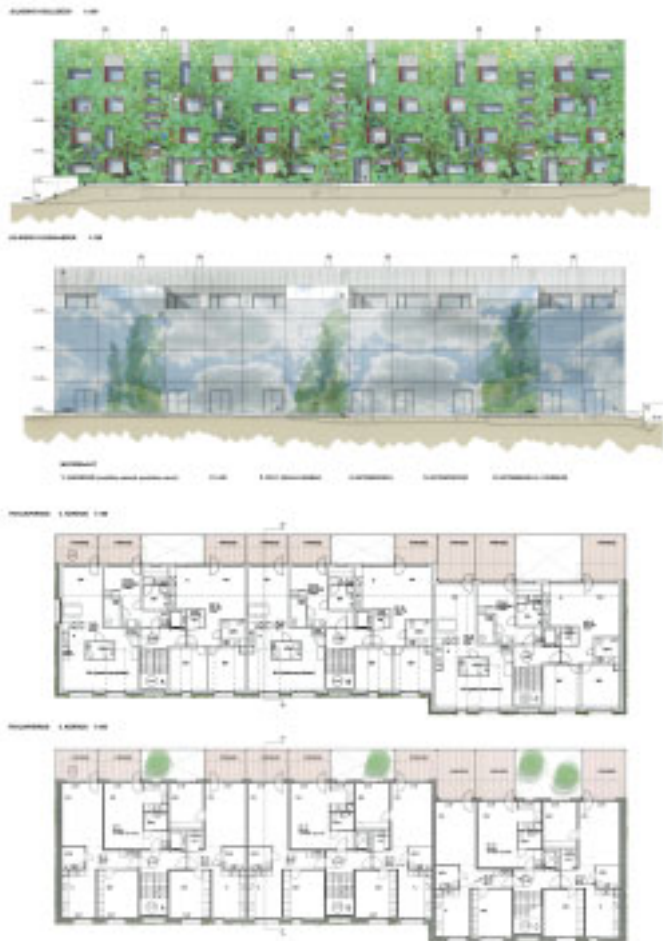
Palkintolautakuntaan kuuluivat Julkisivuyhdistyksen edustajina Julkisivuyhdistyksen puheenjohtaja, Tkt *Jussi Mattila* Tampereen teknillisestä yliopistosta sekä päätoimittaja, arkkitehti *SAFA Maritta Koivisto* *Betoni* -lehestä / Suomen Betonitieto Oy:stä. Oulun yliopiston edustajina palkintolautakuntaan kuuluivat professori *Yrjö Tuppurainen* ja professori *Jouni Koiso-Kanttila*, Tampereen teknillisestä yliopistosta professori *Kari Salonen* ja yliassistentti *Harri Hagan* sekä Teknillisestä korkeakoulusta professori *Pekka Heikkinen* ja *Hannu Hirsi*. Tiedotusvälineiden edustajana oli toimittaja *Auri Häkkinen* *Rakennuslehestä*.

ELEMENTTITALOILLA KORJAUSTARVETTA

Kilpailutehtävän valinnan taustana on se, että Suomessa on runsaasti 1960-luvulla ja sen jälkeen rakennettuja ns. elementtiakikauden asukerrostaloja, joista merkittävä osa on tullut tai on tulossa lähiaikoina ensimmäistä kertaa korjattavaksi. Rakennusten energiatehokkuus on yleensä erittäin heikko verrattuna uudisrakentamiseen, uusista energiamääräyksistä puhumattakaan. Osassa tästä rakennuskannasta julkisivun betonirakenteet ovat vaurioituneet siten, että tarvitaan suhteellisen raskaita korjaustoimia. Näissä tapauksissa, kun rakennuksen ilme tulee korjaustoitimien seurauksena joka tapauksessa muuttumaan, korjaamisessa on käytettävissä hyvin monenlaisia arkkitehtonisia mahdollisuuksia. Julkisivujen osuus keskiraskaan korjausrakentamisen kokonaiskustannuksissa on vähäinen verrattuna tilaratkaisuiden mahdollisiin kustannuksiin.

Suomen rakentamista ohjaavat energiamääräykset tiukkenevat koko ajan. Energiaa säästävät ns. matalaenergiakorjaukset eivät ole yleensä kannattavia, jos tarkastellaan pelkästään energian säästöstä saatavia hyötyjä. Jos samalla kuitenkin saavutetaan parempi sisäilma ja pystytään torjumaan rakenteiden turmeltumismekanismit, niin toimenpide on elinkaaritaloudellisesti perusteltu. Matalaenergiakorjaukseen liittyy esim. rakennuksen vaiipan lämmöneristävyyden parantaminen sekä IV-ratkaisujen uusiminen ja sen myötä saavutettava lämmön talteenotto.

Uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto on tulevaisuutta myös rakentamisessa. Ehdotuksen tekijä voi halutessaan käyttää tunnettuja energiantuotumuotoja ja ideoita myös ennakkoluulottomia ta-

7

8

COMPETITION INVITED IDEAS FOR REFURBISHMENT OF A PREFABRICATED APARTMENT BUILDING

Julkisivuyhdistys r.y., a Finnish association that focuses on the development of façade construction, organised in the autumn of 2008 together with the Departments of Architecture at the University of Oulu, the Tampere University of Technology and the Helsinki University of Technology a competition inviting ideas for the refurbishment of an apartment building. The objective was to improve the façade expression, the energy efficiency and the functionality of a 1970s prefabricated building, as well as to renew the courtyard milieu. The building was a typical 3-storey prefabricated block of flats, with a flat roof and no lift.

A total of 29 entries were submitted to the competition, which was now organised for the third time. The best entries were based on improving the existing building to make it more interesting in architectural terms and more attractive in the housing market. Positive changes were implemented by quite small and cautious changes. The entries based on more extensive building changes contained many extremely interesting suggestions.

The jury awarded a second prize to three entries: "Lilac", "Triplettes de Belleville" and "Blueberry". Two more designs were purchased.

The background to the selection of the competition assignment was the extensive stock of apartment buildings built in the 1960s or later in the so-called prefabrication era. A major part of these buildings now requires or soon will require refurbishment for the first time. The energy efficiency of these buildings is usually extremely poor in comparison with new buildings. In part of the building stock the concrete structures of the façades are damaged to such an extent that they require fairly massive repairs. There are many architectural options available for cases where the expression of the building will have to be changed due to repairs. Façades play a minor role in the total costs of medium-scale renovation building in comparison with the potential costs of space solutions.

7, 8, 9

Ehdotus "Mustikka" sai kiitosta erityisesti energiatehokkuuden parantamisesta, arkkitehtonisista ansioista sekä teknisistä ratkaisuista ja materiaalivalinnoista. Ennakkoluuloton ehdotus, joka olisi kokeilemisen arvoinen, totesi tuomaristo. Porrashuonekohtaisia saunoja ja parvekelajennuksia pidettiin hyvinä pohjien kehitysratkaisuina. Julkisivuehdotus saattaa heikentää osittain sisätilojen valoisuutta, muistutti tuomaristo.

9